

नेपाल सरकार

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय

जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

मिति: २३ मार्च, २०२०

पत्र संख्या :

च. नं. :

विश्व मौसम दिवस २०२० उपलक्ष्यमा जारी प्रेस विज्ञप्ति

विश्व मौसम संगठन स्थापना भएको दिनको स्मरणमा हरेक वर्ष मार्च २३ का दिन विश्वव्यापी रूपमा विश्व मौसम दिवस मनाइने गरिन्छ। नेपालमा पनि हरेक वर्ष जल तथा मौसम विज्ञान विभागले विश्व मौसम संगठनले दिएको नारा अनुसार विभिन्न कार्यक्रम गर्दै यस दिनलाई मनाउँदै आईरहेकामा यस वर्ष “Corona Virus” महामारीका कारण नेपाल सरकारको निर्णयानुसार सम्पूर्ण कार्यक्रमहरू स्थगित गरेको जानकारी गराउंदछौं।

यस वर्षको “जलवायु र जल” भन्ने नारा मार्फत विश्व मौसम संगठनले जलस्रोतको स्थानिक र सामयिक विविधतामा जलवायुको प्रमुख भूमिका रहने तथा जलवायु परिवर्तनका कारण बाढी र खडेरीजन्य प्रकोपमा वृद्धि भई जलस्रोतमा पार्ने प्रभावलाई सबैले ध्यान दिनु पर्ने सन्देश दिएको छ। तसर्थ, यस संगठनले “हरेक थोपाको गणना, हरेक थोपाको महत्व” (Count Every Drop, Every Drop Counts) लाई मनन गर्न समेत आवाहन गरेको छ। यस आवाहनले पानीको तीनै स्वरूपहरू: वाष्प, जल र हिमको सही मापन गरी जलस्रोतको उचित संरक्षण र व्यवस्थापनमा जोड दिएको छ। जलस्रोत व्यवस्थापनका लागि यसको सही आंकलन जरुरी छ, जसका लागि जलवायु पूर्वानुमानलाई समेत भरपर्दो बनाउन अपरिहार्य छ। यसरी, जलवायु तथा जलको अमुघ सम्बन्ध रहेकोले विश्व मौसम दिवस तथा विश्व जल दिवस (मार्च २२) को यस वर्षको नारा एकै प्रकार हुनु निकै सान्दर्भिक देखिन्छ।

“हरेक थोपाको गणना” लाई सार्थक बनाउन जल तथा मौसम विज्ञान विभागको केन्द्रिय भूमिका रहने हुंदा, यस विभागले जलको भरपर्दो मापन गर्न नवीनतम् प्रविधिहरूको प्रयोगको थालनी गरिसकेको छ। यसबाट प्राप्त तथ्यांकहरूको उचित व्यवस्थापन गरी सन् २०२० को अन्तबाट सरोकारवालाहरूलाई उपलब्ध गराउने तथा हिममापनको लागि रणनीतिकरूपमा केन्द्रहरूको स्थापना यस वर्ष देखि थालिने गर्ने लक्ष्य राखेको जानकारी दिन चाहन्छौं। यसैगरी जलस्रोतको उचित व्यवस्थापनको लागि आवश्यक जलवायु, मौसम तथा बाढी पूर्वानुमानलाई अझ भरपर्दो बनाउन नविणतम् प्रविधिको प्रयोग, ऋतुगत जलवायु पूर्वानुमानको संभाव्यताको अध्ययन र जलवायु परिवर्तनले जलस्रोतमा पार्ने असरको अध्ययन पनि यसै वर्ष शुरु गर्ने लक्ष्य विभागले राखेको जानकारी दिन चाहन्छौं।

यसरी, मानव जीवनमा जलको विशेष महत्व रहेको र जलवायु परिवर्तनले जलस्रोतमा थप संकट सिर्जना गर्ने हुंदा हरेक थोपाको सही सदुपयोग र जलका विभिन्न स्रोतहरू: नदीनाला, ताल, पोखरी, ईनार, हिम तथा भूमीगत जल आदिको जगेर्ना गर्न सम्पूर्ण सरोकारवालाहरू तथा सर्वसाधारण समक्ष आवाहन गर्दै विश्व मौसम दिवस २०२० को उपलक्ष्यमा शुभकामना दिन चाहन्छौं।

सरजु कुमार बैद्य
महानिर्देशक